

WYMAGANIE EDUKACYJNE Z WIEDZY

O SPOŁECZEŃSTWIE

Klasa VIII gimnazjum

1. Uczeń przynosi na każde zajęcia zeszyt i podręcznik. Brak zeszytu jest odnotowywany w dzienniku znakiem „-”; trzy minusy oznaczają ocenę niedostateczną.
2. Uczeń jest oceniany na podstawie odpowiedzi ustnych, prac pisemnych (testów, sprawdzianów, kartkówek), prasówek oraz prac dodatkowych (referatów, projektów i innych). Aktywność ucznia jest zaznaczona znakiem „+” w dzienniku; trzy plusy oznaczają wystawienie oceny bardzo dobrej, cztery – oceny celującej.
3. Prasówka to wypowiedź ustna, dotycząca jednej z wybranych dziedzin – polityka polska, polityka świat, gospodarka, kultura lub sport, sprawy społeczne. Wypowiedź jest samodzielna i nie dłuższa niż 4 min. Uczeń korzysta z prasy, telewizji oraz Internetu. Ocenia się dobór tematu, sposób i atrakcyjność przekazu. Uczeń potrafi powiązać informacje z różnych źródeł i wyciągać proste wnioski.
4. Uczeń ma obowiązek zapoznania się przynajmniej raz dziennie z najnowszymi wiadomościami z kraju i ze świata.
5. Uczeń odrabia wszystkie zadania domowe. Brak pracy domowej oznacza wystawienie oceny niedostatecznej.
6. Uczeń może być nieprzygotowany do zajęć raz w ciągu semestru.
7. Uczeń ma zawsze prawo do pomocy ze strony nauczyciela.
8. Ściąganie na sprawdzianie, kartkówce czy teście oznacza otrzymanie oceny niedostatecznej, bez możliwości poprawy oceny.
9. Na ocenę semestralną i końcową ma wpływ: stosunek ucznia do przedmiotu, wkład pracy, zaangażowanie, udział w zajęciach dodatkowych.
10. Uczeń został poinformowany przez nauczyciela o wymaganiach na poszczególne oceny.

Ocena dopuszczająca

- Podać definicję polityki zagranicznej
- Podać przyczyny powstania NATO oraz datę i miejsce powstania
- Przedstawić historię integracji europejskiej i jej twórców
- Wymienić euroregiony
- Podać przyczyny powstania ONZ
- Podać datę i miejsce powstania ONZ
- Wymienić przyczyny współczesnych konfliktów międzynarodowych
- Omówić najważniejsze współczesne konflikty międzynarodowe (jeden przykład)

- Wyjaśnić określenia „biedne Południe”, „bogata Północ”, „kraje rozwijające się”
- Wyjaśnić pojęcie „globalizacja”, „globalna wioska”
- Wymienić główne zagrożenia ekologiczne dla Ziemi
- Wymienić rodzaje potrzeb ludzkich
- Wyjaśnić czym jest potrzeba
- Wymienić sektory gospodarki oraz jakie są sposoby gospodarowania
- Wyjaśnić czym jest gospodarcze
- Wyjaśnić pojęcie: „podaż”, „popyt”
- Wyjaśnić pojęcie: „barter”, „pieniądz”
- Wyjaśnić pojęcie: „inflacja”, „hiperinflacja”
- Wyjaśnić czym jest bank i jakie są jego funkcje
- Wyjaśnić co to jest akcja i obligacja
- Wymienić działy gospodarki narodowej
- Wyjaśnić, czym są podatki i jakie są ich rodzaje
- Wyjaśnić, czym jest budżet państwa
- Przedstawić, dlaczego gospodarka polska w 1989 r. wymagała reformy
- Określić pracę człowieka jako formę aktywności charakterystyczną dla człowieka
- Wyjaśnić, co to jest rynek pracy
- Wyjaśnić, czym jest bezrobocie
- Wymienić rodzaje przedsiębiorstw
- Wyjaśnić co to jest prawo pracy i kodeks pracy
- Przedstawić, czym jest reklama i jakie są jej formy
- Wskazać, czym uczeń powinien kierować się przy wyborze szkoły
- Wskazać, jak skutecznie szukać pracy
- Wyjaśnić, na czym polega korupcja w gospodarce, jej przyczyny i skutki
- Wyjaśnienie pojęcia socjalizacja
- Wymienić rodzaje grup społecznych i podać przykłady, do jakich grup należy uczeń
- Wskazać na czym polega rola rodziny w życiu człowieka
- Wyjaśnić pojęcie społeczeństwo
- Przedstawić elementy struktury społecznej
- Wyjaśnić czym jest komunikacja werbalna i niewerbalna, asertywność
- Podać jakie dokumenty regulują pracę szkoły
- Wymienić organy szkoły
- Wyjaśnić czym jest samorząd uczniowski i wymienić jego kompetencje
- Wyjaśnić pojęcie: naród, świadomość narodowa, obywatelstwo
- Wymienić polskie symbole narodowe i przedstawić historię ich powstania
- Wyjaśnić pojęcie: mniejszość narodowa, tolerancja, stereotyp
- Wyjaśnić pojęcia: ojczyzna, patriotyzm, nacjonalizm, szowinizm, kosmopolityzm, „Polonia”
- Podać przykłady, w jaki sposób patriotyzm przejawia się w czasie pokoju i w okresie wojny
- Wyjaśnić czym jest państwo i suwerenność

- Znać i wyjaśnić czym jest monarchia konstytucyjna, republika, państwo unitarne, państwo złożone, federacja
- Wymienić trzy generacje praw człowieka i podać po trzy przykłady praw w każdej z generacji
- Wyjaśnić, czym jest demokracja
- Wymienić podmioty życia publicznego
- Wyjaśnić pojęcie czynne i bierne prawo wyborcze
- Wyjaśnić pojęcie organizacja pozarządowa. Organizacja pożytku publicznego, stowarzyszenie, fundacja, wolontariat
- Podać cechy partii politycznej i wymienić partie, które obecnie zasiadają w Parlamencie
- Wyjaśnić czym różnią się partie prawicowe i partie lewicowe
- Wyjaśnić pojęcie związek zawodowy, strajk
- Wymienić rodzaje strajków
- Podać datę powstanie pierwszego w powojennej Polsce, niezależnego związku zawodowego i nazwisko jego twórcy.
- Wymienić różne rodzaje środków masowego przekazu i krótko je scharakteryzować
- Wyjaśnić pojęcie konstytucja oraz przedstawić najważniejsze polskie konstytucje wraz z datami ich powstania
- Przedstawić hierarchię aktów prawnych
- Przedstawić sposób powoływania parlamentu
- Wymienić, kto w Polsce ma inicjatywę ustawodawczą
- Wyjaśnić pojęcia: kadencja, Zgromadzenie Narodowe, mandat poselski, immunitet parlamentarny
- Wymienić, które partie w obecnym Parlamencie stanowią koalicję rządową, a które opozycję
- Wymienić zadania i uprawnienie Prezydenta
- Wymienić polskich prezydentów od 1989 roku
- Wymienić rodzaje sądów w Polsce
- Podać i wyjaśnić cechy sędziego
- Wymienić organy stojące na straży prawa w RP
- Wymienić zadania Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu
- Wymienić pięć praw i pięć obowiązków obywatela RP
- Wyjaśnić pojęcie samorządu terytorialnego i jego strukturę
- Wymienić jakie sprawy można załatwić w gminie a jakie w powiecie

Ocena dostateczna

- Wymienić cechy polityki zagranicznej
- Wskazać cele działania NATO
- Wymienić i wskazać na mapie „starych” i „nowych” członków UE

- Wskazuje główne obszary funkcjonowania UE
- Wyjaśnia, w jaki sposób regiony korzystają z pomocy UE
- Wymienia cele działania ONZ
- Wymienia najważniejsze współczesne konflikty międzynarodowe
- Omówić najważniejsze współczesne konflikty międzynarodowe (dwa przykłady)
- Wymienić przyczyny i skutki biedy w krajach Południa
- Podać przykłady globalizacji
- Wyjaśnia na czym polega i jak wpływa na stan Ziemi efekt cieplarniany, dziura ozonowa, kwaśne deszcze
- Wyjaśnić jaką rolę w życiu człowieka odgrywają potrzeby
- Wymienić cechy gospodarki rynkowej
- Przedstawić podmioty gospodarcze
- Przedstawia prawo podaży i popytu
- Przedstawia historię pieniądza
- Wyjaśnić zjawisko recesji i deflacji w gospodarce
- Przedstawić rodzaje banków
- Wyjaśnić na czym polega inwestowanie na giełdzie papierów wartościowych
- Przedstawić podstawowe mierniki gospodarki narodowej: PKB, PNB, dochód narodowy, PKB *per capita*, spożycie, akumulacja.
- Przedstawić, które podatki są pośrednie, a które bezpośrednie.
- Wymienić zasady budżetowania
- Przedstawić główne założenia planu Balcerowicza
- Wymienić rodzaje pracy
- Określić cechy rynku pracy
- Omówić rodzaje bezrobocia
- Wyjaśnić na czym polega działalność gospodarcza
- Wymienić rodzaje umów o pracę i sposoby ich rozwiązywania
- Wyjaśnić, na czym polegają działania marketingowe
- Wskazać, czym różni się zawód od kwalifikacji
- Przedstawić zasady zachowania podczas rozmowy kwalifikacyjnej
- Wskazać sposoby zapobiegania korupcji
- Przedstawić gdzie i w jaki sposób dokonuje się socjalizacja pierwotna i wtórna
- Wyjaśnić czym jest rola społeczna
- Wyjaśnić czym jest klasa a czym warstwa społeczna
- Podać przykład komunikatu „TY” „JA”
- Wyjaśnić czym jest społeczność szkolna
- Wymienić cechy osób, jakimi powinny charakteryzować się osoby pełniące funkcję w samorządzie uczniowskim
- Wyjaśnić różnice pomiędzy narodowością a obywatelstwem
- Wymienić mniejszości narodowe i etniczne w Polsce
- Podać cechy małej i dużej Ojczyzny
- Podać koncepcje genezy państwa

- Wymienić przykłady monarchii i republik w Europie
- Wyjaśnić, jaką rolę w państwie demokratycznym odgrywają prawa człowieka
- Wymienić i omówić podstawowe zasady demokracji
- Podać przykłady współdziałania i konkutowania ze sobą w życiu publicznym różnych podmiotów
- Podać przykłady organizacji pozarządowych działających obecnie w Polsce
- Przedstawić funkcje partii politycznych
- Przedstawić zadania związków zawodowych
- Wymienić funkcję środków masowego przekazu
- Wymienić zasady ustrojowe państwa polskiego
- Wymienić zadania i funkcje sejmu i senatu
- Wymienić cechy urzędnika państwowego
- Wymienić 4 zasady prawne
- Wymienić organy samorządu wojewódzkiego, powiatowego i gminnego

Ocena dobra

- Wyjaśnić czym zajmują się ambasady i konsulaty
- Wyjaśnić czym była „zimna wojna”
- Wyjaśnić, czym zajmują się instytucje UE
- Wyjaśnić jak funkcjonuje jednolity rynek europejski
- Wyjaśnić, jaką działalność prowadzą euroregiony
- Omówić kompetencje głównych organów ONZ
- Omówić najważniejsze współczesne konflikty międzynarodowe (trzy przykłady)
- Przedstawić rozmiar biedy w krajach Południa
- Wyjaśnić, na czym polega globalizacja w sferze gospodarki, polityki i kultury
- Wyjaśnić dlaczego zagłada lasów tropikalnych i niedobór wody są zagrożeniem dla przyrody całego świata
- Omówić zjawisko rzadkości dóbr oraz przedstawić czynniki produkcji
- Omówić rodzaje własności
- Przedstawić składowe budżetu rodzinnego
- Wyjaśnić czym jest cena równowagi.
- Omówić podstawowe formy pieniądza
- Przedstawić przyczyny inflacji
- Omówić czynności wykonywane przez banki w związku z obiegiem pieniądza
- Omówić rolę giełdy w gospodarce rynkowej
- Wyjaśnić, czym różni się dochód narodowy od produktu krajowego brutto
- Omówić poszczególne rodzaje podatków
- Omówić poszczególne zasady budżetowania
- Przedstawić koszty społeczne realizacji Planu Balcerowicza
- Omówić funkcje pracy

- Przedstawić podział rynków pracy
- Wyjaśnić jak oblicza się stopę bezrobocia
- Wymienić cechy dobrego przedsiębiorcy
- Przedstawić prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy
- Przedstawić przykłady reklamy marketingowej i społecznej
- Wskazać przykładowe stereotypy i błędy popełniane przy wyborze szkoły
- Napisać poprawnie życiorys i list motywacyjny
- Wyjaśnić, czym jest „szara strefa” w gospodarce
- Wyjaśnić różnice między cechami wrodzonymi a cechami nabytymi
- Przedstawić sposoby podejmowania decyzji w grupie
- Podać przykłady klas i warstw społecznych
- Wyjaśnić metody zachowań asertywnych
- Wymienić kompetencje organów szkoły
- Przedstawić procedurę wyborów do samorządu uczniowskiego
- Omówić zasadę ziemi i zasadę krwi w otrzymywaniu obywatelstwa
- Przedstawić prawa mniejszości narodowych w Polsce
- Przedstawić, w jakich krajach znajduje się największe skupiska Polonii
- Wymienić cechy i funkcje państwa
- Podać przykłady państw unitarnych i federacyjnych
- Omówić krótko cechy systemu autorytarnego i totalitarnego
- Przedstawić historię demokracji
- Przedstawić cechy dobrego obywatela
- Przedstawić obszary aktywności społeczno-gospodarczej
- Scharakteryzować krótko systemy partyjne
- Omówić funkcję związków zawodowych
- Wyjaśnić rolę środków masowego przekazu w życiu obywateli (pojęcie „czwarta władza”)
- Wyjaśnienie, czym jest konkordat
- Przedstawić organizację pracy parlamentu
- Wykazać różnice pomiędzy uprawnieniami prezydenta i premiera
- Wyjaśnić czym są trybunały
- Wyjaśnić zasadę pomocniczości

Ocena bardzo dobra

- Scharakteryzować stosunki Polski z państwami Unii Europejskiej
- Scharakteryzować polską polityką obronną
- Omówić historię integracji Polski z UE
- Omówić programy unijne przeznaczone dla młodzieży
- Przedstawić, czym zajmują się organizacje wyspecjalizowane ONZ
- Omówić najważniejsze współczesne konflikty międzynarodowe (cztery przykłady)

- Omówić problem terroryzmu we współczesnym świecie
- Ocenic, czy bogate państwa skutecznie pomagają krajom biednym
- Scharakteryzować pozytywne i negatywne skutki globalizacji
- Wskazać w jaki sposób zachowanie jednostki może mieć wpływ na życie ludzi na świecie
- Wyjaśnić czym jest ekonomia i jak wpływa na gospodarkę.
- Uzasadnić, dlaczego gospodarka rynkowa jest najbardziej efektywna
- Omawia zasady racjonalnego gospodarowania pieniędzmi
- Omówić funkcjonowanie mechanizmów rynkowych
- Omówić funkcję pieniądza
- Uzasadnić dlaczego inflacja jest niekorzystna dla konsumentów i gospodarki narodowej
- Scharakteryzować rolę Narodowego Banku Polskiego
- Scharakteryzuj działanie funduszy inwestycyjnych i emerytalnych
- Wyjaśnić, dlaczego należy przeznaczyć część dochodu narodowego na akumulację
- Uzasadnić, dlaczego trzeba płacić podatki
- Omówić składowe budżetu: jakie są dochody a jakie wydatki państwa
- Scharakteryzować obecną sytuację gospodarczą
- Wyjaśnić znaczenie pracy w zaspokajaniu potrzeb ekonomicznych
- Omówić na czym polega nierównowaga na rynku pracy
- Omówić przyczyny bezrobocia w Polsce i w naszym regionie
- Wymienić podstawowe wymogi, które trzeba spełnić, by założyć przedsiębiorstwo
- Omówić, czemu służą ubezpieczenia społeczne i zdrowotne
- Określić w jaki sposób reklama i marketing wpływają na postępowanie konsumenta na rynku
- Wskazać, na czym polegają działania marketingowe
- Przeprowadzić dialog – rozmowę kwalifikacyjną
- Scharakteryzować zasady etyczne, którymi powinni kierować się pracodawcy i pracownicy
- Przedstawić własny system wartości
- Wyjaśnić dlaczego człowiek jest istotą biologiczną, rozumną i społeczną
- Omówić różnicę pomiędzy konformizmem a nonkonformizmem oraz przedstawić subkultury
- Wyjaśnić z czego wynikają podziały społeczne
- Omówić zasady rozwiązywania konfliktów
- Omówić strukturę szkolnictwa w Polsce
- Potrafi przeprowadzić wybory do samorządu uczniowskiego
- Wyjaśnić jakie zdarzenia, które miały wpływ na kształtowanie się polskich symboli narodowych
- Scharakteryzować poszczególne mniejszości narodowe w Polsce
- Ocenic postawę nacjonalistyczną
- Podać i omówić przykłady państw jednolitych narodowo i wielonarodowych

- Dokonać klasyfikacji państw według różnych kryteriów
- Wyjaśnić różnice w sytuacji obywateli w ustrojach demokratycznym, autorytarnym i totalitarnym
- Przedstawić różnice pomiędzy demokracją większościową a demokratyczną, odróżnić formy demokracji pośredniej i bezpośredniej
- Omówić cechy społeczeństwa obywatelskiego
- Wymienić i rozpoznać różne formy uczestnictwa obywatelskiego w życiu publicznym
- Wskazać różnice programowe między partiami działającymi w Polsce
- Określić jaki wpływ na warunki pracy może mieć działalność związków zawodowych
- Na przykładzie odróżnić informację/fakt od opinii/komentarza na dany temat
- Wyjaśnić jakie instytucje i w jaki sposób realizują w Polsce zasadę podziału władz
- Wyjaśnić jak powstaje ustawa
- Omówić procedurę tworzenia, skład i funkcję rządu RP
- Na podstawie własnej wiedzy podać przykłady trzech decyzji podjętych ostatnio przez Radę Ministrów
- Szczegółowo omówić kompetencje i skład Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu
- Wskazać nazwy i rozmieszczenie na mapie wszystkich województw w Polsce

Ocena celująca

- Uzasadnić potrzebę popierania rozwoju demokracji u wschodnich sąsiadów Polski
- Omówić polskie misje pokojowe i operacje militarne
- Omówić uprawnienia, jakie daje obywatelstwo unijne
- Wyjaśnić jak realizowana jest zasada pomocniczości i solidarności
- Scharakteryzować korzyści wynikające dla Polski z członkostwa UE
- Omówić różnice pomiędzy ONZ a UE
- Omówić najważniejsze współczesne konflikty międzynarodowe (sześć przykłady)
- Ocenić sytuację imigrantów i uchodźców we współczesnym świecie
- Uzasadnić potrzebę pomocy humanitarnej dla krajów rozwijających się
- Uzasadnić, czy globalizacja jest procesem nieuniknionym we współczesnym świecie.
- Wskazać i uzasadnić działania człowieka mogące zminimalizować zagrożenia dla Ziemi
- Omówić rolę pracy człowieka w procesie zaspokajania potrzeb
- Scharakteryzować prawa klienta i wskazać w jaki sposób z nich korzystać
- Uzasadnić, dlaczego istnienie monopolu jest niekorzystne dla konsumentów
- Scharakteryzować rolę pieniądza we współczesnym świecie a także zagrożenia wynikające z jego braku lub nadmiaru.
- Wskazać, w jaki sposób zabezpieczyć oszczędności, gdy rośnie inflacja
- Omówić ofertę banków działających w naszym mieście
- Zanalizować tabelę porównawczą dla spółek inwestujących na giełdzie – jak kształtują się ceny

- Uzasadnić, które działy gospodarki narodowej rozwijają się w Polsce najszybciej i dlaczego.
- Obliczyć podatek od dochodów osobistych według skali podatkowej
- Przedstawić, dlaczego Polska ma deficyt budżetowy
- Omówić gospodarcze szanse i zagrożenia dla Polski
- Definiować, zanalizować zagrożenia związane z pracoholizmem we współczesnym świecie
- Scharakteryzować pożądane umiejętności człowieka przedsiębiorczego
- Wskazać sposoby przeciwdziałania bezrobociu
- Scharakteryzować wskaźniki określające rentowność przedsiębiorstwa
- Omów problematykę zatrudniania młodocianych
- Uzasadnij, że zmuszanie dzieci do pracy jest przestępstwem.
- Scharakteryzować jakie znaczenie mają reklama i marketing dla funkcjonowania gospodarki rynkowej
- Scharakteryzować, na czym polega społeczna odpowiedzialność biznesu
- Scharakteryzować własny system wartości
- Omówić na przykładach w jaki sposób grupa wpływa na jednostkę
- Omówić dlaczego społeczeństwo jest zbiorowością złożoną, wewnątrznie zróżnicowaną i zorganizowaną.
- Uzasadnić, które zdaniem ucznia, sposoby rozwiązywania konfliktów są najbardziej skuteczne
- Uzasadnić dlaczego samorząd uczniowski jest szkołą demokracji
- Scharakteryzować cechy narodu polskiego
- Omówić, w jaki sposób powinna przejawiać się postawa tolerancji wobec mniejszości
- Omówić, czym dla ucznia jest ojczyzna
- Scharakteryzować postawy nacjonalistyczne i szowinistyczne we współczesnym świecie
- Dokonać porównania roli głowy państwa w poszczególnych systemach rządów
- Uzasadnić wyższość systemu demokratycznego nad totalitarnym
- Scharakteryzować słabości demokracji
- Wyjaśnić dlaczego zorganizowani obywatele mogą skuteczniej rozwiązywać problemy społeczne
- Przedstawić w jaki sposób założyć stowarzyszenie
- Scharakteryzować oblicze ideowe partii
- Ocenić rolę związków zawodowych w państwie demokratycznym
- Uzasadnić znaczenie opinii publicznej we współczesnym świecie
- Wykazać, że konstytucja jest ustawą zasadniczą, podstawowym aktem prawnym
- Omówić cechy, jakimi powinien charakteryzować się poseł i senator
- Omówić działanie organów stojących na straży prawa w RP i określić ich zadania
- Przedstawić i scharakteryzować własną gminę
- Uzasadnić, dlaczego warto brać udział w wyborach samorządowych

